

MAAKUNTALAKI: MAAKUNNAN TEHTÄVÄT

Mistä on kyse:

Lakiluonnoksen maakuntien tehtävistä luvun 2 6 §:ssä yksilöidään maakunnille suunnitellut tehtävät. Sen mukaan maakunta hoitaa sille lailla säädettyjä tehtäviä, joiden osalta momentin 9 kohdassa todetaan ”aluekehittämismääräyksen tehtävät, alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja osaamisen kehittäminen, kulttuurin edistäminen, yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen sekä kotoutumisen edistäminen”.

Lain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan (s. 15-16):

”Koulutuksella ja osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan maakunnassa erityisesti elinikäistä ohjausta ja elinikäisen ohjauksen palveluiden koordinoitua. Elinikäisellä ohjauksella vaikutetaan työllistymisen kannalta tärkeän osaamisen hankkimiseen sekä koulutus- ja työurien rakentamiseen, vähennetään koulukeskeytyksiä, nopeutetaan työhön siirtymistä, pidennetään työuria sekä parannetaan kansalaisten osallisuutta. Säännöksen soveltamisalaan ei kuitenkaan kuulu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää järjestämislupaa edellyttävän koulutuksen järjestäminen. Koulutuksen ja osaamisen kehittämiseen kuuluu työvoimakoulutus, jona tarjotaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain nojalla ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Työvoimakoulutuksena voidaan lisäksi tarjota aikuisten perusopetusta. Osaamisen kehittämispalvelua järjestetään aikuisten ammattitaidon, työllistymis- ja työpaikan säilyttämismahdollisuuksien sekä yrittäjyysvalmiuksien parantamiseksi ja ammattitaitoisen työvoiman saamiseksi ja yritystoiminnan syntymiseksi. Osaamisen kehittämispalvelua voidaan järjestää myös valtion ja yrityksen yhteishankintana.”

Sivistystyönantajien kanta:

Maakuntien tehtävänä ei tule olla opetuksen- tai koulutuksen järjestäminen millään koulutusasteella ja tämä tulee todeta lainsäädännön yhteydessä selvästi. Koulutuksen järjestävät opetuksen- ja koulutuksen järjestäjät, ylläpitäjät sekä korkeakoulut.

Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön osalta tulisi siirtyä maakuntaudistuksen kanssa samanaikaisesti kokonaan yksityisoikeudelliseen toimintamuotoon (säätio, osakeyhtiö, yhdistys).

Se lisäksi läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta sekä tukisi sitä, että koulutukseen tarkoitettu julkinen rahoitus ohjautuu oikeaan kohteeseen.

Perustelut:

Koulutusta ei voida tarkastella pelkästään alueellisesta tarpeesta - valtakunnallinen tarkastelu on keskeistä. Jos koulutusta tarkastellaan vain alueellisesti, pienet tai kalliit ammatilliset alat jäisivät ilman koulutusta.

Toisen asteen koulutus (lukio, ammatillinen) ei ole kunnan tehtävä.

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäminen ei ole lakiin kirjattu kunnan tehtävä toisin kuin esim. sosiaalipalvelut. Kunta voi järjestää lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta vapaaehtoisesti edellyttäen, että sillä on opetus- ja kulttuuriministeriön lupa (julkinen rahoitus koostuu valtion ja kunnan rahoitusosuudesta).

Lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta järjestää merkittävä määrä yksityisiä toimijoita, joilla on em. opetus- ja kulttuuriministeriön lupa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä n. 60 % toimii yksityisessä muodossa, lukiokoulutuksen järjestäjistä n. 15 % (sis. harjoittelukoulut).

Koulutuksen siirtäminen maakuntien tehtäväksi toisi käytännössä uuden ja turhan hallinnollisen kerroksen. Uudelle hallinnolliselle kerrokselle ei ole tarvetta, se lisäisi perusteetonta byrokratiaa ja toisi lisää kustannuksia. Vähenevä rahoitus tulee ensisijaisesti kohdistaa itse koulutustehtävän toteuttamiseen, ei uuden byrokratian luomiseen.

Hallitusohjelman mukaan vähennetään kuntien tehtäviä ja velvoitteita. Ei ole perusteita samaan aikaan rakentaa tilalle uutta julkista toimijaa koulutussektorille. Sen sijaan tulisi hyödyntää hyvät kokemukset yksityisen toimintamuodon käyttämisestä lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa.

Koulutus on merkittävä yhteiskunnan toiminto, jota tulee kehittää sen omista lähtökohdista jatkossakin. Maakuntauudistusta valmistellaan sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta, ei koulutuksen. Koulutusjärjestelmä ei myöskään toimi samalla tavalla kuin sosiaali- ja terveystalvet. Koulutussektorilla luvan omaavat säätiöt, yhdistykset ja osakeyhtiöt eivät saa jakaa voittoa omistajilleen. Koulutuksessa opiskelijan valinnanvapaus on taattu ja rahoitus ohjautuu opiskelijan koulutuksesta vastaavalle taholle ilman turhaa byrokratiaa.